een lentemiddag in de vlaardingse vlietlanden

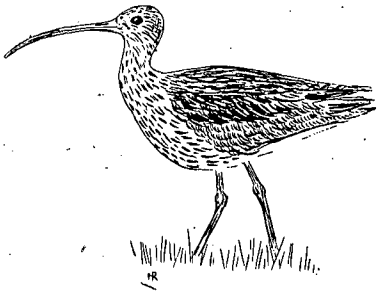

door h. j. a. de reuver,
vlaardinger-ambacht

Met tekeningen van de schrijver

Een uniek gebied voor onze weidevogels, waarvan de belangrijkheid jammer genoeg nog niet algemeen bekend is — het komt o.m. niet voor op de voorlopige lijst van het Nationale Plan — zijn de Vlaardingse Vlietlanden, gelegen in de Gemeente Maasland aan de peripherie van het Westlandse tuinbouwgebied.

Vogelliefhebbers kunnen hier in alle jaargetijden hun hart ophalen, want niet alleen is dit terrein een belangrijk broedgebied, doch het heeft ook grote betekenis als overwinteringsgebied en pleisterplaats voor het waterwild. Honderden, soms duizenden eenden verblijven hier in het winterhalfjaar op de vlieten en het z.g. Bommeer, een wel wat weidse naam voor het vermoedelijke restant van een voormalige kadedoorbraak. Vooral smienten vinden we er dan in grote getale, maar ook wilde eenden, slobeenden, kuifeenden, tafeleenden, wintertalingen, nonnetjes en een enkele keer een paar grote zaagbekken, zoals onlangs in de korte vorstperiode van de voorbije winter (1948-'49, Red.), toen we het gelukje hadden om op korte afstand, gedoken achter de kade, een paartje van deze prachtige zaagbekken in een wak te kunnen bespieden.

En dan de roofvogels, die er voor korte of lange tijd hun winterkwartier opslaan, zoals de sperwer, waarvan we regelmatig prooiresten, meest spreeuwen, vinden in de elzenbosjes op de vlietlanden, de buizerd, die we zien rondzwerven boven vlietland en aangrenzende Broekpolder en niet te vergeten de slechtvalk, die zich wel te goed doet aan wilde eend of taling.

De grootste sensatie is echter, wanneer we op een zoele lentemiddag ervaren, dat de kieviten weer buitelen boven het nog dorre en doodse vlietland, dat de grutto's zijn weergekeerd en in grote koppels fourageren in de moerassige bodem, waarbij ze hun lange snavels tot aan de wortel in de grond boren, en dat ook de tureluurs weer present zijn, zij het niet zo talrijk als hun verwanten. De scholeksters blijken eveneens reeds te zijn teruggekeerd, want als we over de kade naar het gemaal gaan, vliegen drie van deze druktemakers luid tepietend over, ze hebben blijkbaar het voorjaar al in het hoofd. Vroeger kwam de scholekster hier niet als broedvogel voor, doch de laatste jaren broedt geregeld een paartje in de Broekpolder. Het is trouwens een bekend verschijnsel, dat deze soort haar broedgebied naar het binnenland uitbreidt.

Sonneveld, de machinist van het gemaal, tevens vogelwachter, zit zich heerlijk te zonnen op de bank voor de molen en je kunt het hem aanzien, dat dit lenteweertje hem goed doet. Met hem verdiepen we ons in gissingen, wanneer de eerste kemphanen weer terug zullen zijn en verheugen ons in

het vooruitzicht van hun kostelijke doch onschuldige gevechten te kunnen genieten.
Met onze kijkers spieden we de vlietlanden en de Broekpolder af en Sonneveld wijst ons op de vele wulpen in de Broekpolder, sommigen oefenen zich al in de trillers, waarmee ze straks zullen deelnemen aan het voorjaarsconcert op hun broedplaatsen. De gehele winter verbleven ze hier in de polders en tegen de avond zagen wij ze trekken naar het strand, waar zij gewoon zijn de nacht door te brengen. Ook goudplevieren zien we in grote en kleine koppels met snelle wendingen laag over het vlietland scheren, waarbij de lichte vleugelonderzijden telkens oplichten; en kramsvogels vliegen in grote verspreide troepen over, reizigers op een verre tocht naar hun Noordelijke broedplaatsen.

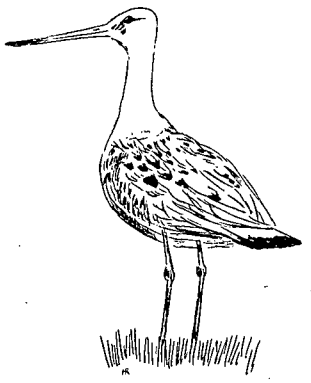

We varen over naar het sompige, moerassige land. Met de nodige omzichtigheid stappen we van boord, de bodem is niet vertrouwd en we voelen niets voor een paar natte benen. Verder van de slootkant af gaat het beter, alhoewel onze laarzen nog diep wegzakken in de natte bodem. Aan een slootkantje zien we zowaar een bloeiende dotterbloem, een heel bescheiden klein polletje nog maar, doch het houdt een belofte in voor de komende weken en spoedig zullen de vlietlanden bedekt zijn met een geel tapijt van bloeiende dotters. Nog zijn we niet uitgekeken op dit wonder van de vroege lente of we worden opgeschrikt door een hevige beroering van het water, de snoek viert bruiloft. Met snelle vaart zien we een pracht-exemplaar voortschieten door het heldere water van de ondiepe sloot. We draven er langs de slootkant achteraan, doch plots is hij verdwenen in de duistere diepte van over de walkant hangende vegetatie. We plensen een paar aardkluiten in het stille rimpelloze water, echter zonder resultaat, onze snoek laat zich niet meer zien. We doen geen verdere moeite en gaan in de elzenbosjes zoeken naar de resten van sperwerprooien, maar vinden alleen de uitwerpselen van de houtduiven, die er roesten.
In de Middelvliet wieuwen nog wat smienten en dobberen enkele kuifeendjes, de witte flanken van de mannetjes steken helder af tegen het donkere water. Uit een slootje vliegen vijf zomertalingen op met suizende vlucht en knerpende geluiden. Verderop zien we een slobeendpaartje bruiloft vieren. Spoedig zullen de roomwitte eieren keurig gebed liggen in het hoge gras van een greppelkant, een gemakkelijke prooi voor de talloze

stropers, die hier in het voorjaar geen eendenei kunnen laten liggen.
Het wordt avond en we drijven terug naar de vertrouwde molen, begin en eindpunt van onze vele excursies hier in het waterland. De zon gaat onder als een vuurrode bol en zet het Westen in vlammen. Tegen de avondhemel trekken de wulpen het strand tegemoet en klagend klinkt hun roep in de avondlijke stilte, oeliep, oeliep . . .
We meren de boot en stommelen de trap op van de molen om bij een dampende kop koffie van juffrouw Sonneveld (zo'n heerlijk bakje troost drink je nergens) nog na te genieten van al het schoons, dat deze mooie lentemiddag ons heeft gebracht.

OCTOBERSTORM

DOOR A. BLOKLANDER, DEN HAAG
Met tekeningen van R. M. van Urk

De wind, die in de laatste dagen zo af en toe tot een orkaan toenemend uit het Zuidwesten heeft geblazen, is eindelijk in de loop van de nacht gedraaid en gaan liggen. Ik kan het dan ook niet laten, nu ik er de gelegenheid toe heb, om eens te gaan kijken wat voor schatten de zee op het strand heeft geworpen.
In de duinen vliegen druk-kwetterende troepen spreeuwen rond. Ze wippen steeds maar over, van het ene bosje naar het andere. Ondertussen doen ze zich tegoed aan de bessen van duindoorn en vlier. Hoog, kijk ik van de laatste duinenrij, naar het strand diep beneden mij. De vloedlijn ligt hoog, tegen de duinrand aan. De zee heeft er grote bruine massa's op achtergelaten.
Beneden krijg ik een veel beter overzicht. Het zijn grote bossen wier. Donkerbruine zee-eik met plat vertakt loof. Het forse knotswier, herkenbaar aan de grote rolronde luchtblazen, die zo stroef aanvoelen. Daarnaast enorme slierten riemwier, kleverige lange rolronde veters. Vaak ineengerold tot enorme bijna niet te ontwarren kluwens, soms tot twee meter lang en wel een halve meter hoog. Zo'n kluwen blijkt dan bij het uit elkaar trekken uit liefst vijf, zes, soms nog meer riemwierplanten te bestaan. Elke plant met een eigen voetje, een kommetje, waar de fertiele stengels in staan geplant.
Verder, maar dan heel wat minder, stukjes hauwwier, herkenbaar aan de „peultjes" (luchtblazen) en dunne lange draden: veterwier.
Vooral het riemwier wordt flink onder handen genomen. Iedere bos, die ik tegenkom, wordt ontward op zoek naar de bekertjes. Met deze bekertjes zitten de planten vast. Wanneer ze door de storm worden losgeslagen, komt met het voetje vaak een deel van de ondergrond mee. Nu eens een stuk steen, dan weer een schelp. In dit laatste geval, tien tegen één de befaamde schaalhoren of puntkokkel (Patella vulgata). Steeds het platte, lage, sterk geribde buitenlandse model, dat op onze zeeweringen en kunstmatige rotsen niet leeft.
Maar ook de bekertjes zelf zijn alle aandacht waard. Ze zijn zwaar begroeid met rood- en bruinwieren, hydroïden en mosdiertjes. Hiertussen leeft allerlei ander gedierte als krabben, vlokreeften en slakken. Jammer genoeg is het merendeel der bewoners zo klein, dat ze behoorlijk vergroot moeten